

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-041-4-105>

ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПРАВНИКІВ

Ткаченко В. І.

*кандидат педагогічних наук,
викладач циклової комісії загальноосвітніх дисциплін
Миколаївський юридичний фаховий коледж
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Ананьєва О. В.

*голова циклової комісії правових дисциплін
Миколаївський юридичний фаховий коледж
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Яценко О. Л.

*викладач циклової комісії правових дисциплін
Миколаївський юридичний фаховий коледж
Національного університету «Одеська юридична академія»
м. Миколаїв, Україна*

Сучасна юридична освіта перебуває у неперервному удосконаленні, пов'язаному з необхідністю підготовки висококваліфікованих фахівців. Головним завданням юридичної освіти полягає у тому, щоб навчити студента-правника швидко й досконало знаходити та аналізувати інформацію, творчо підходити до вирішення складних професійних питань, проблем та ситуацій.

З огляду на те, що дисципліни правового циклу, переважно, мають практичне спрямування, що передбачає розбір різних ситуацій, завдань, виконання задач, доцільним стає використання «кейс-методу».

Проблему використання кейс-методу досліджували О.М. Долгоруков, О.В. Зозульов, О. Ф. Приліпко, Ю. П. Сурмін, Н.В. Язвінська та інші науковці.

«Кейс-метод» – це «ефективний інтерактивний метод навчання, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і спрямований насамперед на мотивацію до навчально-професійної діяльності й перехід від пасивного засвоєння знань студентами до їх активного застосування в модельних або реальних ситуаціях професійної діяльності» [2, с. 155]. Відповідно

студенти мають можливість не лише вивчати і повторювати теорію, а й застосовувати її на практиці, що значно підвищує інтерес до навчання.

З огляду на те, як подається матеріал, виділяють наступні типи кейс-методів:

Case-study method передбачає великий обсяг матеріалу. Студентам надається опис ситуації та уся необхідна інформація. Основний акцент у роботі над кейсом робиться на аналізі і синтезі проблеми при прийнятті рішення.

Case-problem method. Під час опису кейса чітко визначається проблема. Завдання полягає в аналізі проблеми, розробці різних варіантів її вирішення та детальному обговоренні.

Case-Incident Method. В основі цього кейс методу знаходиться процес отримання інформації. Він потребує багато часу і є особливо наближеним до практики, тому що на практиці саме отримання інформації виступає суттєвою частиною всього процесу прийняття рішення.

Stated-problem method. З-поміж інших кейс методів цей вирізняється тим, що одразу надає студентам готові рішення та їх обґрунтування. Студенти повинні ознайомитися з ними, критично проаналізувати й відновити структуру встановлення та прийняття цих рішень та висунути альтернативні рішення [1, с. 108–109].

Цей метод дозволяє студентам використовувати набуті знання у різних формах (самостійно, у парі або у групі). Таким чином, майбутній юрист вчиться й повністю самостійно виконувати роботу, й правильно розподіляти її між кількома фахівцями відповідно до їх здібностей, розробляти певний алгоритм дій. Ознайомившись з матеріалами ситуації студенти здійснюють її аналіз, визначають проблему або коло питань, підбирають відповідну нормативну базу, знаходять додаткову інформацію та висувають різні шляхи їх вирішення. Після чого обирають найкращий варіант. У процесі розбору ситуації учасники дискутують, вчаться чітко висловлювати свою позицію, застосовують свої знання з фаху. Однією з головних особливостей кейсів є те, що вони мають багато альтернативних шляхів вирішення ситуації. Таким чином, студенти мають можливість комплексно й творчо розглядати проблему, висувати велику кількість робочих версій. Завдання викладача полягає у створенні певної психологічної ситуації та мотивації студентів до пошуку різних підходів й рішень певної ситуації. Відтак, студент і викладач працюють разом.

Кейс-метод як форма навчання й активізації навчального процесу дозволяє вирішувати наступні завдання:

– «оволодіти навичками та прийомами всебічного аналізу ситуації зі сфери професійної діяльності, що допомагає у вирішенні аналогічних проблем, що виникатимуть у реальній практичній діяльності;

– формувати проблемно-розв'язувальні уміння, які виробляються в процесі моделювання власних дій у проблемній ситуації, що дає змогу студентам перевірити власні переконання, теоретичні знання та упередження;

– оперативно приймати рішення – «тут і зараз»;

– набути навичок вербалізації, тобто ясного і чіткого викладу власної точки зору в усній або письмовій формі;

– виробляти вміння здійснювати презентацію, тобто переконливо обґрунтовувати і захищати свою точку зору;

– відпрацьовувати навички конструктивного критичного оцінювання точки зору інших;

– оволодіння практичним досвідом виносити користь із своїх помилок, а також із помилок оточуючих людей» [3, с. 49–50].

Використання кейс-методу потребує значної підготовки з боку як викладача, так і студентів. Викладач під час пошуку проблемних ситуацій повинен враховувати рівень якості знань студентів, швидкість засвоєння та опрацювання нової інформації, вміння співпрацювати один з одним. Студенти-правники, в свою чергу, повинні мати значний обсяг теоретичних знань, уважно ставитися до деталей та не робити швидких висновків, орієнтуватися у чинній нормативно-правовій базі, судовій практиці, дослухатися до думок своїх колег та розглядати усі можливі варіанти вирішення ситуації.

Для створення кейс-методу можна використовувати рішення судів, тексти договорів та позовів підприємств, установ чи організацій. Або викладач може самостійно змоделювати ситуацію на основі конкретних випадків. Наприклад, під час вивчення трудового права можна змоделювати ситуацію оскарження наказу про звільнення працівника у зв'язку зі скороченням штату (п. 1 ст. 40 Кодексу законів про працю України), при цьому вказавши рівень освіти, посаду, стаж роботи, сімейний стан, вік працівників та запропонувати студентам проаналізувати позовну заяву звільненого працівника і підготувати проект рішення суду. При цьому, студентам необхідно буде детально вивчити фактичні обставини справи, з'ясувати чи має звільнений працівник переважне право на залишення на роботі при вивільненні працівників у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці, підібрати відповідні правові норми, ознайомитися з судовою практикою з розгляду трудових спорів, а також звернути увагу на

норми цивільного процесуального права і перевірити чи відповідає наведена позовна заява вимогам до її змісту.

Серед переваг вищевказаного методу можна виокремити отримання нових теоретичних знань, детальний огляд майбутньої професії, розвиток комунікативних якостей, а найголовніше – це вміння тлумачити норми права та застосовувати їх до життєвих ситуацій. До недоліків можна віднести те, що абсолютно усі ситуації є різними й мають свої нюанси. Тому, у майбутньому, якщо у практиці відбудеться подібна ситуація, що була під час навчання, її вирішення може бути кардинально іншим через наявність інших деталей.

Отже, ефективність використання кейс-методу для навчання студентів-правників полягає у тому, що сприяє розвитку навичок самостійної роботи, пошуку інформації, розв'язання практичних ситуацій різної складності. Майбутні юристи вчатьсЯ формулювати питання, аргументувати відповіді, складати проекти документів, отримують комунікативні, аналітичні та творчі навички. Даний метод допомагає психологічно підготуватися до професійного життя. Використовуючи цей метод під час занять, викладач створює робочу атмосферу з реальними життєвими ситуаціями, мотивує до навчання, а іноді навіть дозволяє знайти рішення тих проблем, з якими стикається студент.

Література:

1. Іванов С. В., Мостенська Т. Л., Федулова І. В, Рибачук-Ярова Т. В. Використання кейс-методів у навчальному процесі. *Наукові праці НУХТ*. 2012. № 43. С. 107-112.
2. Коваленко Ю. В. Ефективність застосування кейс-методу під час викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах. *Збірник наукових праць*. 2014. № 1. Випуск 16. С. 151-155.
3. Панфилова А. П. Инновационные педагогические технологии : Активное обучение: учеб. Пособие для студ. Высш. учеб. заведений. М.: Издательский центр «Академия», 2009. 192 с.